

Oorlogsbron van de Maand

ALGEMEEN

DECEMBER 2016

De *Oorlogsbron van de Maand* is ontwikkeld om tussendoor of als start van een les uit te voeren. Het is een korte opdracht waarbij leerlingen en wellicht ook uzelf worden geïnspireerd om met (een onderdeel van de) geschiedenis aan het werk te gaan. Maar natuurlijk kunt u elk onderdeel altijd verlengen en uitbreiden. Daarbij kunt u gebruik maken van de aanvullende informatie bij deel 4 of kijkt u op een van de websites: www.kampamersfoort.nl - www.nmkampvught.nl - www.kampwesterbork.nl - www.indischherinneringscentrum.nl

Werkwijze

De *Oorlogsbron van de Maand* bestaat uit een leerlingenblad en een docentenblad. Het docentenblad bevat de antwoorden en korte achtergrondinformatie. In deel 4 vindt u een verdieping van het thema.

NB – Geef bij de start van de opdracht zo weinig mogelijk toelichting. Geef pas meer informatie na het uitvoeren van de introductieopdracht. Laat de leerlingen eerst zelf kijken en (na)denken. Op sommige vragen zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Extra verwerking

Naast deel 1 en 2 vindt u op het docentenblad een (creatieve) verwerkingsopdracht. Deze opdracht neemt meer tijd in beslag en is bedoeld als verdieping van het thema.

Kerdoel

De *Oorlogsbron van de Maand* voldoet aan *Kerdoel 40*:

De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

Reactie

Heeft u vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze *Oorlogsbron van de Maand*?
Laat het ons weten via cecile.post@nmkampvught.nl

www.kampwesterbork.nl

www.indischherinneringscentrum.nl

Stichting Nationaal Monument
Kamp Amersfoort

www.kampamersfoort.nl

www.nmkampvught.nl

Oorlogsbron van de Maand

LEERLINGENBLAD

DECEMBER 2016

INTRODUCTIE

- a** Bekijk de tekening en schrijf de eerste vijf woorden op die bij je opkomen.
- b** Waar denk je dat deze tekening over gaat? Leg je antwoord uit.
- c** Wat zou je er meer over willen weten? Schrijf drie vragen op.

KIJK EN DENKVRAGEN

Bekijk de tekening en beantwoord de volgende vragen:

- a** Wie of wat mis je op de tekening?
- b** Hoe reageren de gevangenen op Sinterklaas en Zwarte Piet?
- c** Welke reactie zou jij hebben verwacht van de gevangenen tijdens een bezoek van Sinterklaas? Verklaar het verschil in reactie.
- d** Waarom zou deze tekening gemaakt zijn?

Oorlogsbron van de Maand

DOCENTENBLAD

DECEMBER 2016

DEEL 1

INTRODUCTIE

- Bekijk de tekening en schrijf de eerste vijf woorden op die bij je opkomen.
- Waar denk je dat deze tekening over gaat? Leg je antwoord uit.
- Wat zou je er meer over willen weten? Schrijf 3 vragen op.

Bespreek

Bespreek de antwoorden. Inventariseer wat de leerlingen willen weten.

Informatie

Dit is een tekening gemaakt door een gevangene in Kamp Vught van het Sinterklaasfeest in het kamp in 1943. In het midden zie je Sinterklaas en Zwarte Piet op een paard. De gevangenen staan in rijen. Onderaan de vrouwen, te herkennen aan de gestippelde hoofddoeken en bovenaan de mannen.

DEEL 2

KIJK EN DENKVRAGEN

- Wie of wat mis je op de tekening?
Verschillende antwoorden mogelijk – Bijv. cadeaus, snoep, kinderen, bewakers.
- Hoe reageren de gevangenen op Sinterklaas en Zwarte Piet?
Antwoord – De gevangenen lijken niet te reageren. Ze staan rechtop in rijen opgesteld en kijken voor zich uit. Alleen een vrouw, derde van rechts onderaan, lijkt naar de vrouw naast haar te kijken of misschien zelfs iets te zeggen.
- Welke reactie zou jij hebben verwacht van de gevangenen tijdens een bezoek van Sinterklaas? Verklar het verschil in reactie.
Verschillende antwoorden mogelijk – Bijv. zwaaien, lachen, zingen, naar Sinterklaas toe lopen.
- Waarom zou deze tekening gemaakt zijn?
Verschillende antwoorden mogelijk – Bijv. als herinnering aan een ‘mooi’ moment in het kamp of als droom?

EXTRA (CREATIEVE) VERWERKING

Schrijf denkwolkjes voor de volgende figuren in de tekening.

Wat zouden de volgende personen op de tekening gedacht hebben?

- a. Een vrouwelijke gevangene
- b. Een mannelijke gevangene
- c. Sinterklaas
- d. Zwarte Piet

AANVULLENDE INFORMATIE

Dit is een tekening gemaakt door een gevangene in Kamp Vught van het Sinterklaasfeest in het kamp in 1943. In het midden zie je Sinterklaas en Zwarte Piet op een paard. De gevangenen staan in rijen. Onderaan de vrouwen, te herkennen aan de hoofddoeken met stippels en bovenaan de mannen.

In het kamp werden vrouwen, mannen en kinderen van elkaar gescheiden. Het is opvallend dat er geen kinderen zijn afgebeeld. Er waren namelijk wel kinderen in Kamp Vught.

Kinderen van 3 tot 16 jaar verbleven in aparte kinderbarakken.

Gevangenen probeerden op verschillende manieren het kampleven iets draaglijker te maken.

Het vieren van feesten zoals Sinterklaas is hier een voorbeeld van.

Het is zeer de vraag of er daadwerkelijk een Sinterklaas op een paard met Zwarte Piet in het concentratiekamp is geweest. Er zijn wel andere bronnen bekend waarin Sinterklaas vieren in een barak met medegevangenen wordt genoemd.

Het eten dat de gevangenen in het kamp kregen, was niet alleen weinig maar ook nog eens slecht. Gelukkig mochten de gevangenen wel pakketjes ontvangen van thuis. Die pakketjes waren heel belangrijk om in het kamp te kunnen overleven.

Niet alleen de familie stuurde pakketjes. Ook onbekende mensen probeerden te helpen.

Bijvoorbeeld een groep vrouwen uit Vught. In het dorp Vught hadden mensen gehoord dat de gevangenen van Kamp Vught slecht behandeld werden. Een vrouw van aanzien uit Vught vroeg aan de kampcommandant of ze de gevangenen pakketten mochten sturen. Dat mocht nog ook. Samen met andere Vughtse vrouwen is ze toen bij haar thuis boterhampakketten gaan smeren. Op verzoek van de vrouwen werd het toegestaan om met Sinterklaas in 1943 extra pakketjes uit te delen.

Gevangenen probeerden zichzelf op verschillende manieren overeind te houden. Naast het vieren van feesten, zijn het in het geheim maken van tekeningen of cadeautjes van afvalmateriaal hier ook voorbeelden van. Het was verboden voor gevangenen van het concentratiekamp om bezittingen te hebben. Het stiekem maken van een tekeningetje of een klein cadeautje krijgen betekende dan ook veel.

De originele tekening is te zien in barak 1B in Nationaal Monument Kamp Vught. Naast deze tekening van Sinterklaas is er door dezelfde persoon nog een tekening gemaakt van Sinterklaas in een wachttoren van kamp Vught. In barak 1B zijn nog meer objecten te zien gemaakt door gevangenen in het concentratiekamp, maar daarnaast ook objecten uit de periode van het interneringskamp, opvangkamp en woonoord Lunetten.

Naar Kamp Vught?!

De originele tekening is te zien in Kamp Vught. U bent van harte welkom om Kamp Vught te bezoeken. *Meer informatie hierover kunt u vinden op www.nmkv.nl*

Bronvermelding

Heeft u vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze *Oorlogsbron van de Maand?*

Laat het ons weten via cecile.post@nmkampvught.nl